

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 12.06.2017 r.

PSZ.II.431.32.2017

Pan Krzysztof Wojtachnio
p. o. Dyrektora
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Świętokrzyska 22
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli kompleksowej, która przeprowadzona była w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim, w dniach 19 i 20 czerwca 2017 r.

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017 poz. 697).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Anna Konieczna** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 02), upoważnienie nr 505/2017 z dnia 08.06.2017 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów. Uczestniczyła w kontroli w dniu 19 czerwca 2017 r.
2. **Pani Anna Krupa** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 03), upoważnienie nr 503/2017 z dnia 08.06.2017 r.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Ostrowcu Świętokrzyskim

Wpłynęło dnia 21.07.2017

Podpis *[signature]* 109405

3. **Pani Katarzyna Arendarska** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 506/2017 z dnia 08.06.2017 r.
4. **Pani Alicja Saran** Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 04), upoważnienie nr 504/2017 z dnia 08.06.2017 r.

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

1. Zgodność zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami i zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
2. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.
3. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
4. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
5. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
6. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
7. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
8. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa.
9. Zapewnienie przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
10. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do

prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.
12. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu umieszczonych w pieczy zastępczej; pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą oraz szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.
13. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.
14. Realizacja zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, o których mowa w art. 76 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
15. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.
16. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej małoletniego cudzoziemca.
17. Finansowanie dodatku wychowawczego na dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.
18. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.
19. Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim wyznaczone zostało na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej Zarządzeniem Nr Or.I.120.50.2011 Starosty Ostrowieckiego z dnia 12.10.2011 r. w sprawie wyznaczenia Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Ostrowieckiego. Centrum działa w oparciu o Statut aktualizowany po raz ostatni Uchwałą Nr XVIII/121/11 Rady Powiatu w Ostrowcu Świętokrzyskim z dnia 23.12.2011 r. zmieniającą uchwałę w sprawie nadania statutu PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Zadania ORPZ ujęte zostały w Regulaminie PCPR i realizowane są przez dział do spraw pracy z rodziną i dzieckiem, na który składa się: zespół do spraw rodzinnej pieczy zastępczej i zespół do spraw pomocy instytucjonalnej i świadczeń.

Regulamin po raz ostatni aktualizowany był Uchwałą Nr 45/2015 Zarządu Powiatu Ostrowieckiego z dnia 15.04.2015 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim. W Regulaminie ujęto wszystkie zadania Organizatora, o których mowa w art. 76 ust. 4 oraz art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej.

ORPZ zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt. 15 przedstawia staroście oraz radzie powiatu sprawozdanie z efektów swojej pracy pt. „SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ZA ROK 2016”. Dokument zawiera informacje dotyczące „Realizacji zadań Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej (PZ)” wynikające z art. 77 ust. 1 pkt. 1 - 6, 8 - 11, 14 - 17 oraz art. 77 ust. 1, ust. 1 pkt. 3, art. 83 ust. 2 a także art. 128 ust. 2 i art. 180 ust. 11, 12, 14 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dokument został złożony w Starostwie Powiatowym w Ostrowcu Św. w dniu 20.04.2017 r.

Zgodność zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z wymaganymi kwalifikacjami i zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.

Zgodnie z art. 78 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – osobą zatrudnioną na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej może być osoba, która:

- posiada wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie,
- wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej oraz co najmniej roczne doświadczenie w pracy z dzieckiem i rodziną lub co najmniej roczne doświadczenie jako rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka,
- nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

W powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie zadania Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej realizuje 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na pełnych etatach, w tym jeden na ½ etatu jako psycholog. W trakcie kontroli przedstawiono kontrolującym dokumenty potwierdzające wymagane kwalifikacje osób zatrudnionych na stanowisku koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz wymagania określone w ustawie. W kontrolowanym okresie tylko dwóch koordynatorów uczestniczyło w szkoleniach podnosząc swoje kwalifikacje (**zał. nr 1 cz. II**).

Opracowanie i realizacja 3 – letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Powiat Ostrowiecki posiada 3 - letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie ostrowieckim na lata 2015-2017, który przyjęty został Uchwałą nr IV/15/2014 Rady Powiatu Ostrowieckiego z dnia 19.12.2014 r. Z danych przedstawionych w Programie za lata 2012-2014 dotyczących pieczy zastępczej wynika, że na terenie powiatu ostrowieckiego funkcjonowało najwięcej rodzin spokrewnionych (96 rodzin – 2014 r.), 28 niezawodowych, 3 zawodowe (w tym: 2 o charakterze pogotowia rodzinnego) i 1 rodzinny

dom dziecka oraz 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze (w tym jedna typu rodzinnego) w Ostrowcu Świętokrzyskim i Małachowie.

Od roku 2012 do 2014 liczba kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej zmniejszyła się z 10 do 6. W okresie tym wzrosła liczba rodzin objętych opieką koordynatora z 62 rodzin do 92 rodzin.

Jako cel główny Programu określono: „Stworzenie w Powiecie Ostrowieckim zintegrowanego systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne formy”. Natomiast na cele szczegółowe wyznaczono: „rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej”; „praca z rodzinami naturalnymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej”; „wspieranie pełnoletnich osób opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze w procesie usamodzielnienia”; „utrzymanie odpowiedniego poziomu świadczonych usług na terenie Powiatu Ostrowieckiego w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej”. Program zawiera szczegółowy harmonogram działań na lata 2015 -2017, który określa: nazwę konkretnego działania, okres w jakim podejmowane będą działania, wskaźniki oraz realizatorów, a także cele. Założono, że wynikiem podjętych działań będą min.: podniesienie świadomości społeczności lokalnej o rodzinnych formach pieczy zastępczej, uwrażliwienie na konieczność pomagania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionych opieki; zwiększenie liczby rodzin zastępczych; zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10 roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej; zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych osób sprawujących pieczę zastępczą; zwiększenie liczby dzieci powracających pod opiekę rodziców.

W Programie określono limit zawodowych rodzin zastępczych: na rok 2015 zaplanowano 4 rodziny, na rok 2016 - 4 rodziny, na 2017 - 5 rodzin.

Monitoring prowadzony będzie poprzez sporządzanie sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy informacji na temat realizacji działań ujętych w Programie. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od wynikających potrzeb.

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy *zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych*. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że na terenie powiatu ostrowieckiego funkcjonuje 111 form pieczy zastępczej w tym: 81 rodzin zastępczych spokrewnionych, 26 rodzin

niezawodowych, 2 rodziny o charakterze pogotowia rodzinnego oraz 1 rodzinny dom dziecka, w których przebywa łącznie 161 dzieci. Wszystkie dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych na podstawie orzeczenia sądu co jest zgodne z art. 35 ustawy.

W okresie objętym kontrolą żadna rodzina zastępcza nie została rozwiązana oraz nie pełniła jednocześnie funkcji rodziny zawodowej i spokrewnionej. W powiecie nie funkcjonują rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne. Informacje dotyczące funkcjonowania placówek opiekuńczo – wychowawczych zostały zawarte w pkt 6 niniejszego wystąpienia pokontrolnego (**zał. nr 1 cz. III, pkt 1**).

W powiecie ostrowieckim funkcjonują dwie rodziny zastępcze zawodowe na podstawie Umów nr Or.I.032.83.2017 z dnia 03.04.2017 r. i nr Or.I.032.82.2017 z dnia 03.04.2017 r. o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego, zawartych ze Starostą Ostrowieckim na okres 5 lat. Jedna rodzina zawodowa funkcjonuje na podstawie Umowy nr 1/2014 z dnia 31.12.2016 r. o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej zawartej ze Starostą Ostrowieckim na 5 lat. Ponadto w powiecie funkcjonuje rodzinny dom dziecka na podstawie umowy nr Or.I.032.55.2017 z dnia 06.03.2017 r. zawartej ze Starostą Ostrowieckim również na okres 5 lat.

W trakcie kontroli przeanalizowano teczki 5 rodzin zastępczych w tym: 1 rodziny spokrewnionej, 2 rodzin zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 1 rodziny zawodowej i 1 rodzinnego domu dziecka. Dokumentacja rodzin zawierała wszystkie niezbędne dokumenty potwierdzające wymagania formalne dotyczące osób sprawujących funkcję do rodziny zastępczej, a także *oceny rodzin zastępczych* (**zał. nr 2**) oraz opinie psychologiczne i opinie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej dotyczące funkcjonowania rodziny.

Z dokumentacji wynika, że wszystkim rodzinom zastępczym wypłacono przysługujące im świadczenia wynikające z ustawy w związku z umieszczeniem dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, o czym świadczą stosowne decyzje przyznające świadczenia.

Zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej, niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz zawartych w **załączniku nr 1 cz. III, pkt IV.6**, wynika, że w roku 2016 ORPZ dokonał 275 ocen sytuacji dzieci (159 w rodzinach spokrewnionych, 81 w niezawodowych, 26 w rodzinach zawodowych oraz 9 w rodzinnym domu dziecka). Natomiast w roku 2017 w okresie od stycznia do czerwca odbyło się 135

okresowych ocen (81 dzieci z rodzin spokrewnionych, 36 z rodzin niezawodowych, 14 z rodzin zawodowych oraz 4 z RDD). Zdarzały się sytuacje, gdy rodziny nie respektowały wyznaczonego terminu spotkania, wówczas ocena odbywała się w kolejnym wyznaczonym terminie. Na zespoły rodziny zapraszane są telefoniczne. Oceny sporządzane są na specjalnie przygotowanym formularzu pod nazwą: *kwestionariusz okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy (zał. nr 3)* lub w przypadku pierwszej oceny na *kwestionariuszu pierwszorazowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy*. Zespoły odbywały się z udziałem rodziny zastępczej bądź prowadzących RDD, starszego specjalisty pracy z rodziną, starszego koordynator RPZ, pedagoga szkolnego, psychologa, asystenta rodziny, przedstawiciela Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego w Kielcach, rodziców biologicznych dziecka (z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej) oraz kuratora. Po zebraniach zespołu sporządzano protokół z oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej z podpisami uczestników (**zał. nr 4**) oraz *informację o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej/rodzinnym domu dziecka wraz z opinią dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej (zał. nr 5)* przekazywaną następnie do właściwego sądu.

W teczkach dzieci znajdowały się wyżej opisane dokumenty potwierdzające realizację zadania.

W myśl art. 132 oraz art. 134 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwsza ocena powinna zostać przeprowadzona nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Jak wynika z informacji zawartych w w/w załączniku, ORPZ w 2016 roku dokonał 8 ocen rodzin zastępczych spokrewnionych, 8 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 ocenę prowadzących RDD. W roku 2017 zostało przeprowadzonych 9 ocen rodzin zastępczych spokrewnionych i 3 oceny rodzin zastępczych niezawodowych. Wydane oceny były pozytywne. W teczkach dzieci znajdowały się dokumenty potwierdzające przeprowadzone oceny *Kwestionariusz Oceny Rodziny Zastępczej* zawierający min.: dane rodziny zastępczej, informacje o członkach rodziny, sytuacji mieszkaniowej i ekonomicznej rodziny, wydatki rodziny, przygotowanie metodyczne do sprawowania funkcji rodziny zastępczej wraz z *Oceną rodziny zastępczej w osobach (zał. nr 6)*. Ponadto część VIII *Kwestionariusza* pn. „Ocena jakości sprawowania pieczy zastępczej”, zgodnie z informacjami zawartymi

w **załączniku nr 1 cz. III pkt. IV.7**, sporządzana jest własnoręcznie przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego RDD.

Szczegółowe informacje związane z ocenami rodzin zawiera w/w załącznik.

Centrum sporządza opinie, o których mowa w art. 139 a ustawy. W kontrolowanym okresie sporządzonych zostało 11 opinii (w tym: w zakresie zasadności przysposobienia dziecka – 8, dotyczące kontaktów dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko - 3, opinie o zasadności przysposobienia zgodnie z art. 139a ust 1 pkt. 3 – 3, opinie o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej – 2). W teczkach dzieci znajdowały się sporządzone opinie.

W kontrolowanym okresie zgłoszono do ośrodka adopcyjnego informację dotyczącą 12 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 16 dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Spośród dzieci zgłoszonych do Ośrodka - 7 dzieci pochodziło z rodzin zastępczych spokrewnionych, 3 z niezawodowej oraz 1 z rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego i 1 z rodzinnego domu dziecka. W przypadku 9 dzieci, z uwagi na więzi rodzinne niezasadne było wszczynanie procesu adopcyjnego, jedna rodzina niezawodowa wyraziła chęć przysposobienia małoletniego. W roku 2016 spośród dzieci przebywających w rodzinach zawodowych pełniących funkcję pogotowia opiekuńczego i RDD 3 dzieci zostało przysposobionych.

Szczegółowe informacje zawierają tabele **zał. nr 1 cz. III pkt. IV. 9**. W teczkach dzieci znajdowały się dokumenty potwierdzające realizację powyższego zadania.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 ustawy rodziny zastępcze i RDD obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli trzech spośród czterech koordynatorów miało pod opieką więcej niż 15 rodzin (**zał. nr 1 cz. III pkt. IV.10**), co nie jest zgodne z art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z wyjaśnień Kierownika Działu Pieczy Zastępczej pani Anny Zybury (**zał. nr 7**) wynika, że liczba ta została przekroczona z powodu zbyt małej ilości zatrudnionych koordynatorów. Ponadto w przypadku 4 rodzin zastępczych nie wyraziły one zgody na zmianę koordynatora. W przypadku 4 kolejnych rodzin brak było zasadności zmiany koordynatora.

Rodziny zostały objęte opieką koordynatora na ich wniosek (**zał. nr 8**).

Podczas kontroli przeanalizowano akta 13 wychowanków znajdujących się w rodzinach zastępczych. W dokumentacji dzieci znajdowały się wymagane dokumenty min. *plan pomocy dziecku oraz jego modyfikacja w kwestionariuszu okresowej oceny sytuacji*

dziecka umieszczonego w pieczy, kwestionariusz okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy lub w przypadku pierwszej oceny kwestionariusz pierwszorazowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy, protokół z w/w spotkania, informacja o całokształcie sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej/rodzinnym domu dziecka, kwestionariusze z wizyt domowych, korespondencja ze szkołami dzieci, kopie planów pracy z rodziną dziecka wspieraną przez asystenta rodziny, opinie psychologiczne dzieci, opinie z PPP, postanowienia sądu dotyczące umieszczenia dziecka w pieczy, odpisy zupełne aktu urodzenia, zaświadczenia o osobie sprawującej opiekę prawną nad dzieckiem, pozostawaniu opiekunem prawnym dziecka, informacje dotyczące dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, korespondencja z OPS w sprawie przekazania planu pracy z rodziną, wnioski o objęcie opieką koordynatora, notatki dotyczące zmiany koordynatora w zależności od sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy.

W zakresie realizacji zadań, Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w kontrolowanym okresie współpracował z:

- sądami, (poprzez przekazywanie opinii o całokształcie sytuacji osobistej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, sporządzanie opinii o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, sporządzanie opinii o kandydatach na rodzinę zastępczą),
- ośrodkami pomocy społecznej (w zakresie przekazywania informacji na temat rodziców biologicznych, przygotowywanie planów pomocy dziecku, konsultowania oceny sytuacji dziecka),
- szkołami i przedszkolami (poprzez korespondencję ze szkołami i przedszkolami celem uzyskania opinii o sytuacji szkolno-wychowawczej dziecka, zapraszanie na okresowe zespoły do spraw oceny funkcjonowania dziecka),
- ośrodkami adopcyjnymi (w zakresie zgłaszania dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do adopcji, udziału w okresowych zespołach do spraw oceny funkcjonowania dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej),
- placówkami opiekuńczo – wychowawczymi (poprzez udział w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach),
- Środowiskowym Domem Samopomocy dla Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie w Ostrowcu Świętokrzyskim (jednorazowo podczas 9 Spartakiady ŚDS, gdzie

propagowano ideę rodzicielstwa zastępczego), a także z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, służbą zdrowia, policją, ZUS, kuratorami.

Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wsparcie procesu usamodzielnienia.

W okresie objętym kontrolą, w trakcie procesu usamodzielnienia było: 40 wychowanków z instytucjonalnej pieczy zastępczej i 74 z rodzinnej pieczy zastępczej. W tym samym czasie pięcioro wychowanków z instytucjonalnej pieczy oraz 5 z rodzinnej zakończyło proces usamodzielnienia i dokonano oceny końcowej procesu usamodzielnienia, którą zatwierdził dyrektor PCPR (zał. nr 9).

W ramach usamodzielnienia 74 wychowanków otrzymało pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki; 9 pomoc pieniężną na usamodzielnienie i 10 pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej (zał. nr 1 cz. III, pkt. 2).

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 5 wychowanków. W aktach znajdowały się następujące dokumenty: plany usamodzielnienia (zał. nr 10); weryfikacje planów (zał. nr 11); oświadczenia, m.in. dotyczące wyznaczenia opiekuna usamodzielnienia/zgody opiekuna na pełnienie tej funkcji (zał. nr 12); wnioski o przyznanie pomocy z tytułu usamodzielnienia (na kontynuację nauki, pomoc rzeczową i pieniężną na usamodzielnienie); wywiady środowiskowe, zaświadczenia potwierdzające kontynuację nauki, decyzje przyznające konkretny rodzaj pomocy, notatki służbowe i inne pisma oraz dokumenty dotyczące procesu usamodzielnienia. Weryfikacje programu usamodzielnienia dokonywane były najczęściej z powodu: zmiany opiekuna usamodzielnienia, zmiany daty usamodzielnienia, zmian związanych z edukacją (np. zmiana szkoły), zmiany miejsca zamieszkania.

W kontrolowanym okresie wystąpiło 8 przypadków dotyczących odmowy przyznania pomocy na usamodzielnienie, w tym: 3 z powodu braku współpracy, 4 przekroczenia kryterium dochodowego i 1 zaprzestanie kontynuacji nauki przez wychowanka.

W trakcie analizy dokumentacji stwierdzono, że wszelkie terminy określone w przepisach dot. procesu usamodzielnienia są przestrzegane, a prowadzona dokumentacja jest rzetelna i kompletna.

W ramach organizowania wsparcia osobom usamodzielnianym PCPR zapewnia dostęp do poradnictwa specjalistycznego w zakresie porad prawnych, psychologicznych i pracy socjalnej. Centrum pomaga w uzyskaniu mieszkania socjalnego

z zasobów miasta poprzez opiniowanie wniosku o przyznanie lokalu, a także proponuje wychowankom oferty szkoleniowe umożliwiające podniesienie ich kwalifikacji. Ponadto Centrum w ramach współpracy z placówkami organizuje spotkania na terenie placówek w zakresie procesu usamodzielnienia wychowanków. W bieżącym roku odbyły się dwa takie spotkania, na których omówiono zagadnienia związane z indywidualnym programem usamodzielnienia, rodzaje i warunki przyznania pomocy oraz obowiązki osoby usamodzielniającej się. Pierwsze odbyło się w Niepublicznych Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych w Małachowie, w którym uczestniczyło 6 wychowanków (zał. nr 13). Drugie przeprowadzone zostało w Placówce „Nasz Dom” w Ostrowcu Św. i uczestniczyło w nim 11 wychowanków (zał. nr 14). W roku 2016 r. z uwagi na mniejszą liczbę osób usamodzielniających się w/w zagadnienia omawiane były indywidualnie z wychowankami w siedzibie Centrum.

Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W ramach realizacji zadania, w 2016 przeprowadzono kampanię informacyjną mającą na celu promowanie rodzinnej pieczy zastępczej poprzez dystrybucję ulotek, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Centrum i w mediach lokalnych. Ponadto PCPR w Ostrowcu Św. corocznie uczestniczy w Kampanii Wojewody Świętokrzyskiego „Potrzebuję Rodziców od Zaraz”. Ideę rodzicielstwa zastępczego propagowano również podczas IX Spartakiady Środowiskowych Domów Samopomocy Województwa Świętokrzyskiego, która odbyła się 23.09.2016 r. w Muzeum Archeologicznym „Krzemionki” w Sudole (zał. nr 1 cz. III, pkt 3).

Prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednym z zadań własnych powiatu jest prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że na terenie powiatu ostrowieckiego nie działają placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Funkcjonują natomiast 4 placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego, które zapewniają 72 miejsca dla dzieci wymagających opieki. Zgodnie z art. 190 w/w ustawy, powiat ostrowiecki prowadzenie trzech placówek opiekuńczo – wychowawczych w Małachowie zlecił organizacji

pozarządowej - Stowarzyszeniu „Razem” na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo, a jedną Zgromadzeniu Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincji Krakowskiej, która prowadzi placówkę „Nasz Dom” w Ostrowcu Św.

PCPR w Ostrowcu Św. sprawuje nadzór nad jednostkami pieczy zastępczej poprzez: regularny kontakt osobisty i telefoniczny z pracownikami placówek opiekuńczo – wychowawczych, wizytowanie placówek oraz udział w posiedzeniach stałych zespołów do spraw okresowej oceny dziecka, a także organizuje spotkania dla kadry kierowniczej placówek, które dotyczą bieżącego funkcjonowania jednostek i prawidłowości przedkładanych dokumentów do Centrum i Starostwa Powiatowego wynikających z realizacji umów i zapisów prawa (zał. nr 1 cz. III, pkt 4).

Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego i dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego

W 2016 r. Centrum zorganizowało 2 szkolenia dla rodzin zastępczych (w tym jedno również dla podopiecznych). Pierwsze na temat: „Komunikacja z dzieckiem w okresie dojrzewania, sprawiającego trudności wychowawcze” Szkolenie prowadzone było przez firmę szkoleniową „PRAXE”. W szkoleniu uczestniczyło 9 osób pełniących funkcję rodziny zastępczej oraz podopieczni. Szkolenie zakończyło się wydaniem zaświadczenia o ukończeniu szkolenia. Drugie na temat: „Profilaktyka uzależnień behawioralnych i od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży oraz udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej”. W szkoleniu uczestniczyło 21 osób z pieczy zastępczej oraz 2 pracowników z zespołu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 76 ust 4 pkt. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy: organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Proces kwalifikacji kandydatów i szkolenia prowadzone są przez Organizatora. Przed skierowaniem osoby na szkolenie prowadzony jest proces kwalifikacji, polegający na analizie dokumentacji potwierdzającej spełnianie wymagań, o których mowa w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj.:

- życiorysu kandydatów;
- poświadczeń zameldowania;

- zaświadczeń potwierdzających zatrudnienie i dochody,
- zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia,
- oświadczeń o stanie majątkowym;
- oświadczeń o tym, że dają rękojmię należytego sprawowania pieczy zastępczej; o tym, że nie są i nie byli pozbawieni władzy rodzicielskiej, władza ta nie jest i nie była im ograniczona ani zawieszona; wypełniają obowiązek alimentacyjny, w przypadku gdy taki został na nich nałożony; nie są ograniczeni do zdolności prawnych i są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem; przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; jest w stanie zapewnić dziecku odpowiednie warunki bytowe i mieszkaniowe umożliwiające mu zaspakajanie jego indywidualnych potrzeb; nie zostali skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (**zał. nr 15**);
- zaświadczeń o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego;
- opinii dotyczącej predyspozycji i możliwości psychologicznych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka (**zał. nr 16**) wystawionej przez psychologa zatrudnionego w Centrum, posiadającego wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia i 2 – letnie doświadczenie w poradnictwie rodzinnym;

Po analizie ww. dokumentów, w miejscu zamieszkania kandydatów sporządzany jest kwestionariusz sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów na rodzinę zastępczą (**zał. nr 17**) i sporządzana jest opinia dotycząca spełniania wymagań, o których mowa w art. 42 ustawy. Opinie znajdują się w dokumentacji rodzin. Po uzyskaniu pozytywnej oceny, kandydaci kierowani są na szkolenie. Na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 następuje wstępna akceptacja kandydatów.

Centrum nie przeprowadzało badań pedagogicznych kandydatów, o których mowa w art. 76 ust. 4 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W kontrolowanym okresie nie prowadzono szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W przypadku rodzin już funkcjonujących szkolenia prowadzone były przez 2 pracowników Centrum posiadających odpowiednie kwalifikacje (**zał. nr 18 i zał. nr 19**). Szkolenia prowadzone były zgodnie z Programem pt.: „PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza” obejmującym zakres programowy określony w § 2, 3, 4, 6 rozporządzenia MPiPS z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej w wymiarze 110 godzin. Program zatwierdzony decyzją Ministra Pracy i Polityki Społecznej Nr 27/2013/RZ z dnia 29 listopada 2013 r.

W okresie objętym kontrolą, jak i wcześniej, Centrum nie prowadziło szkoleń dla rodzin zastępczych spokrewnionych (**zał. nr 20**), weryfikowało jedynie wymagania, o których mowa w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa.

PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim zapewnia wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w ramach grup wsparcia. Odbywają się one z udziałem psychologa, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, rodzin zastępczych i prowadzących RDD. Spotkania w roku 2016 odbywały się w miesiącach od lutego do listopada, z wyłączeniem sierpnia, w siedzibie Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Św., a także jednorazowo w MOPS w Ostrowcu Św. W roku 2017 grupy wsparcia odbyły się w miesiącach marzec, kwiecień i maj. Z informacji uzyskanych od Kierownika Działu Pracy z Rodziną i Dzieckiem wynika, że tematy spotkań były uzależnione od potrzeb uczestników. Po zajęciach sporządzone zostały notatki służbowe dotyczące danego spotkania oraz lista uczestników (**zał. nr 21**).

W ramach powyższego zadania rodziny zastępcze oraz prowadzący RDD są objęci wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, psychologa oraz uczestniczą w spotkaniach grup wsparcia. W trakcie spotkań grup wsparcia, rodziny zastępcze mają możliwość pokonywania trudności emocjonalnych i społecznych, wyeliminowania niepożądanych zachowań ich wychowanków, poprawy ich funkcjonowania, wzmocnienia samooceny, polepszenia funkcjonowania systemu rodzinnego oraz poprawy komunikacji i relacji w rodzinie, a także możliwość pracy nad wzmocnieniem ich kompetencji wychowawczych i nabycia nowych umiejętności wychowawczych (**zał. nr 1 cz. III, pkt. IV.4**).

Zgodnie z informacjami zawartymi w **załączniku do kontroli nr 1 cz. III pkt. IV.1**, na terenie powiatu ostrowieckiego nie ma rodzin pomocowych oraz PCPR nie prowadzi wsparcia w ramach pomocy wolontariuszy. W okresie od 01.01.2016 r. do 19.06.2017 r. nie zaistniała potrzeba zapewnienia opieki nad dzieckiem, w przypadku gdyby rodzina zastępcza albo prowadzący RDD nie byłiby w stanie jej sprawować.

PCPR w Ostrowcu Św. prowadzi poradnictwo specjalistyczne dla w/w osób, w ramach którego można skorzystać z konsultacji i porad psychologa, pracownika socjalnego, pedagoga oraz radcy prawnego. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, wynika, że w roku 2016 psycholog udzielił 12 porad osobom dorosłym i 12 dzieciom, natomiast w roku 2017

skorzystało z nich 8 osób dorosłych i 12 dzieci. Z poradnictwa oferowanego przez radcę prawnego skorzystało zarówno w roku 2016 jak i 2017 - 7 osób.

Zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Zgodnie z informacją zawartą w załączniku do kontroli nr 1 cz. III pkt. VII wszelkie niezbędne badania lekarskie wykonywane są w ramach ubezpieczenia w NFZ. W przypadku, gdy istnieje konieczność wykonania dodatkowych płatnych badań, ich koszt pokrywa rodzina zastępcza bądź placówka, w której przebywa dziecko. W razie pilnej konieczności (np. gdy istnieje uzasadniona potrzeba przebadania dzieci), są one dowożone do ZOZ w Ostrowcu Św. i badane przez lekarza dyżurującego.

Prowadzenie rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka i osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Rejestr zawiera wszystkie dane, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (**zał. nr 22**).

W Rejestrze danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka przesłanym do sądu w maju 2017 r. (**zał. nr 23**) wpisanych było: 25 rodzin niezawodowych, 1 zawodowa, 2 zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego i 1 rodzinny dom dziecka.

Natomiast Rejestr dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka zawiera również dane o osobach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej. Zgodnie z art. 46 ww. ustawy, rejestr winien uwzględniać dane jedynie o osobach zakwalifikowanych bądź pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i osób prowadzących rodzinne domy dziecka. W rejestrze tym wpisanych jest aktualnie: 4 kandydatów na rodziny spokrewnione, 1 kandydat do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Ponadto 4 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i 3 do pełnienia funkcji rodziny spokrewnionej są w trakcie kwalifikacji (**zał. nr 24**).

Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka .

W okresie objętym kontrolą, Centrum realizowało to zadanie poprzez gromadzenie informacji w posiadaniu których był Ośrodek Pomocy Społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. Następnie uzyskana dokumentacja przedstawiana jest osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej czy prowadzącym rodzinny dom dziecka. Są to zazwyczaj istotne dokumenty dotyczące sytuacji prawnej, rodzinnej, zdrowotnej i szkolnej dziecka (**zał. nr 25**), a także informacje dotyczące dotychczasowej pracy z rodziną. Zazwyczaj pełna dokumentacja dziecka gromadzona jest po umieszczeniu go w pieczy zastępczej.

Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, RDD, POW, RPOT, IOP.

Powiat ostrowiecki ponosi koszty za pobyt dzieci w instytucjonalnej oraz rodzinnej pieczy zastępczej zarówno na terenie powiatu, jak i na terenie innych powiatów, co jest zgodne z art. 180 ust. 13 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W roku 2016 powiat finansował pobyt 80 dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu, natomiast w roku 2017 takich dzieci było 77.

W roku 2016 powiat ponosił odpłatność za 186 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym: 119 dzieci w spokrewnionej, 4 w zawodowej, 13 w zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, 7 w rodzinnym domu dziecka i 41 w niezawodowej rodzinie zastępczej, natomiast w roku 2017 finansował pobyt 169 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w tym: 109 dzieci w spokrewnionej rodzinie zastępczej, 3 w zawodowej, 11 w zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, 6 w RDD oraz 40 dzieci w niezawodowej rodzinie zastępczej. Koszty związane z pobytem dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej ponoszone były proporcjonalnie w wysokości określonej w ustawie.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało w 2016 r. – 6, a w roku 2017 – 5 dzieci z terenu powiatu ostrowieckiego, natomiast w rodzinnej pieczy zastępczej takich dzieci było w 2016 r. -17, a w 2017 r. – 18.

Ponadto na terenie powiatu w latach 2016 – 2017 w pieczy zastępczej przebywało 18 dzieci z terenów innych powiatów, w tym z powiatów skarżyskiego, pińczowskiego, wieluńskiego, starachowickiego, opatowskiego, kieleckiego, zgorzeleckiego, lipskiego oraz miasta Poznań). Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej na terenie innego powiatu, jak

i dzieci z innych powiatów na terenie powiatu ostrowieckiego odbywa się na zasadzie porozumienia.

Szczegółowe informacje dotyczące finansowania świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w pieczy zastępczej przedstawiają tabele znajdujące się w **załączniku do kontroli nr 1 cz. III pkt. VIII.**

Przekazywanie do biura informacji gospodarczej – informacji o powstaniu zaległości z tyt. nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim do dnia kontroli nie przekazywał informacji o powstawaniu w/w zaległości. Zgodnie z informacjami zawartymi w **załączniku do kontroli nr 1 cz. III pkt. IX**, wynikało to z podjętych przez Centrum działań związanych z faktycznym ustaleniem wysokości należności (dotyczy solidarnej odpowiedzialności rodziców obciążonych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej), które były zaewidencjonowane w latach ubiegłych zarówno w dziale merytorycznym, jak i w dziale finansowym. Obecnie trwają czynności związane z wdrażaniem i dostosowaniem dla potrzeb jednostki nowo zakupionego Programu Pomost – Windykacja, który umożliwi automatyczną wysyłkę do serwisu KRD wszelkich wymaganych danych w powyższej sprawie.

Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu , o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiat ostrowiecki w roku 2016 wnioskował o dotację w wysokości 50 024 zł w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2016” na dofinansowanie wynagrodzenia koordynatorów. W ramach przyznanych środków, powiat wydatkował kwotę 47 250 zł, z której zostały częściowo sfinansowane wynagrodzenia czterech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Rozliczenie dotacji przedstawia **załącznik nr 26.**

Koordynatorzy zatrudnieni byli na umowę o pracę w wymiarze pełnego etatu. Osoby zatrudnione na stanowisku koordynatorów posiadają wymagane kwalifikacje i spełniają warunki określone w ustawie. Przyznana dotacja wydatkowana została zgodnie z zasadami Programu.

Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej małoletniego cudzoziemca.

Zgodnie z wyjaśnieniem pisemnym Kierownika Działu Pracy z Rodziną i Dzieckiem PCPR w Ostrowcu Św. (**zał. nr 27**) w kontrolowanym okresie powiat nie finansował pobytu w pieczy zastępczej małoletniego cudzoziemca, ze względu na brak małoletnich cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu ostrowieckiego.

Finansowanie dodatku wychowawczego na dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 r. ż. w rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. PCPR w Ostrowcu Św. informował pisemnie rodziny zastępcze o przysługującym świadczeniu (**zał. nr 28**).

W roku 2016 na terenie powiatu ostrowieckiego wniosek o przyznanie dodatku wychowawczego „500+” złożyło 114 rodzin zastępczych, w których przebywało 155 dzieci oraz jeden rodzinny dom dziecka, w którym umieszczonych było 6 wychowanków. Na dzień 7 czerwca 2017 r. wniosek złożyło 96 rodzin zastępczych, w których przebywa 130 dzieci oraz jeden rodzinny dom dziecka, w którym umieszczonych jest 5 wychowanków (**zał. nr 1 cz. V**).

W trakcie kontroli przeanalizowano 8 wniosków o przyznanie dodatku wychowawczego na dziecko, w tym: 6 złożonych przez rodziny zastępcze spokrewnione, 1 złożony przez rodzinę zastępczą zawodową, 1 złożony przez rodzinny dom dziecka. Wnioski zawierają: dane rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka (tj. imię i nazwisko, PESEL, miejsce zamieszkania, nr dowodu osobistego lub innego dokumentu, telefon) oraz dane dziecka/dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (tj. imię i nazwisko, datę urodzenia, PESEL, postanowienie sądu), nr rachunku bankowego oraz oświadczenia (**zał. nr 29**). Decyzje dotyczące przyznania świadczenia wychowawczego wydawane są w określonych ustawowo terminach (**zał. nr 30**).

Z informacji uzyskanej podczas kontroli oraz zawartej w **załączniku nr 1 cz. V** wynika, że w okresie objętym kontrolą nie została wydana żadna decyzja odmowna dotycząca przyznania dodatku wychowawczego dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Pomoc przyznawana osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

W okresie objętym kontrolą, w trakcie procesu usamodzielnienia było 22 wychowanków, w tym 2 wychowanków z młodzieżowych ośrodków socjoterapii, 17 wychowanków z młodzieżowych ośrodków wychowawczych, 3 wychowanków z zakładu poprawczego. Jak wynika z załącznika nr 1 cz. IV, w przypadku 14 wychowanków nie udzielono pomocy finansowej, ponieważ żaden wychowanek nie złożył wniosku, w 4 przypadkach przyznano pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, w 3 przypadkach przyznano pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. W 1 przypadku nastąpiła odmowa przyznania pomocy na kontynuowanie nauki ze względu na nieuczestniczenie w zajęciach szkolnych wychowanka.

Analizie poddano 10 teczek usamodzielnianych wychowanków. Wszyscy wychowankowie mieli sporządzony indywidualny program usamodzielnienia oraz wyznaczonego opiekuna zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Weryfikacje programów usamodzielnienia dokonywane były najczęściej z powodu zmiany: sytuacji osobistej, opiekuna usamodzielnienia, miejsca zamieszkania, planu kontynuowania nauki, terminu realizacji świadczeń. Każdorazowo dokonywane zmiany umieszczane były w IPU wychowanka i zatwierdzane przez Dyrektora Centrum. W przypadku zakończenia procesu samodzielniienia dokonywane były oceny końcowe .

W aktach wychowanków znajdowały się ponadto: wnioski o przyznanie pomocy z tytułu usamodzielnienia, wywiady środowiskowe, zaświadczenia potwierdzające kontynuację nauki, decyzje przyznające konkretny rodzaj pomocy, faktury będące rozliczeniem pomocy na zagospodarowanie, korespondencja z placówkami i wychowankami, notatki służbowe i inne dokumenty dotyczące procesu usamodzielnienia.

Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki

socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się.

PCPR w Ostrowcu Św. w kontrolowanym okresie zrealizował powyższe zadanie poprzez udzielenie pomocy 1 wychowankowi w poparciu wniosku do Zakładu Usług Mieszkaniowych o przydział mieszkania z zasobów gminy (zał. nr 31,0). Efektem udzielonej pomocy jest umieszczenie wychowanka na liście osób oczekujących na przydział lokalu.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmowy z p.o. dyrektora i pracownikami PCPR,
- analizy dokumentacji dotyczącej szkoleń, kwalifikacji kadry, Regulaminu i Statutu Centrum, 3-letniego Powiatowego Programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, dokumentacji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, dokumentacji usamodzielniających się wychowanków, a także informacji pisemnych sporządzonych przez dyrektora i pracowników na potrzeby kontroli.

Ocena realizacji zadań objętych zakresem kontroli.

W kontrolowanym okresie wszystkie zadania realizowane były pozytywnie i zgodnie z ustawą, w tym trzy z uchybieniami, polegającymi na:

- braku opinii pedagogicznych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka ,
- na wpisywaniu do rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka i osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka – rodzin zastępczych spokrewnionych,
- przekroczeniu dopuszczalnej liczby rodzin pozostających pod opieką trzech koordynatorów.

W wyniku kontroli wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Przeprowadzać badania pedagogiczne o których mowa w art. 76 ust. 4 pkt. 13 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
2. W Rejestrze danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka i osób zakwalifikowanych, uwzględniać dane o osobach, których dotyczy rejestr.

3. Dostosować liczbę rodzin pozostających pod opieką trzech koordynatorów do liczby rodzin, o których mowa w art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wystąpienie pokontrolne sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, a drugi włącza się do akt kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2017 poz. 697) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

Anna Komiewa.....
Anne Krup.....
Katarzyna Arendowicz.....
Alisa Souch.....
(podpisy inspektorów)

Z up. WOJEWODY ŚWIEŹOKRZYSKIEGO
M. Rosch
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU OPIEKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
(zarządzający kontrolą)